

עין משפט
ג' מוצה

קנא ב' ג' מיי פטי'
מהל' לישות ה' מ'
סמג' עשין מת טושיע'
אליעזר פ' ק טע' יו:
קבר ד' מיי פ' שם ה'
יו' ועין שם פ' מ'
סמג' שם טושיע' אהר' פ'
נח טע' ו':

רבינו חננאל

נמחל שבוברו ומספרו
ל' הל' לא חיישין
דבא לית ליה [רווחא]
אבל הובא דאית ליה
רווחא חיישין. אמר ר'
חייא בר אבא א"ר יוחנן
הטוען אחר מעשה ביד
לא אמר כלום. ואמר
ל' ר' חייא ר' לא
משגיחני הוא דהוה ראיא
גט ואין עמו כתובה גובה
כתובה כלומר לא גרש
עד שבא בביר וקריע
כחובתא ואחר כך הן
לה גיטא שנקנת חכמים
הוא לבנות כתובת מנה
מאמין בשם והנה הוא
כמו מעשה ביד לפרק
אין לו לטעון שפרעתי.
ורחא אביו ואמר דילמא
סתיי' במקום שאין כותבין
כתובה קמי' אבל מקום
שכותבין כתובה אינו גובה
ביטולא אלא בכתובת.

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

יו:

נאמן לומר פרעתי הכל כמגו דלי צעי אמר אין את אשמי וא"ת
דבפרק אלמנה חיונית (כתובות דף נז.) ושם ד"ה יתומים) צעי רבי יוחנן
היא אמרה לא נתנו מזונות ויתומים אמרו נתנו על מי להביא
רואים והא אית ליה הכא דלא אמר כלום וי"ל דהסמך מיירי במזונות
לדשעבר ולא בלהא:

לא אבד בלום. ולא נבעי' במקום
שאין כותבין כתובה או במקום
שכותבין ויש עדים שנפרעה כתובה
דאינו נאמן לומר פרעתי אם יש
לה עדי גירושין אלא אפי' במקום
שכותבין כתובה ואינה מוילאה
הכתובה אינו נאמן לומר פרעתי
אפי' אם היא מודה שהכתובה היא
גידה וגם הגט גידה נפרעה צעדי
הגט גירדל שוברו וי"ל דמנה שנשאר
שטר כתובה גידה הוא מפסיד שאם
תחזור ותמכר הכתובה הוא יתבונן
שוכר שלא תגבה פעם שניה ואפילו
אם יפסיד שוברו יכול לומר פרעתי
מנה מגו דאלמנה נשאחך אם אין
לה עדי הנימוק או פרעתי הכל
כמגו דאין את אשמי אם אין לה
עדי קדושין אבל עכשיו שהכתובה
היא גידה תגבה שנית מאמין אם
יפסיד שוברו שכמו בכתובה בתולא
דא מ"מ נפרעה צעדי גירושין לצד
כלל חזרת כתובה וגט דר' יוחנן
אית ליה פירק גט פשוט (נ"ב) דף
קפא: (והס' כותבין שוכר:
הוציאה גט [ואין עמו כתובה])

במקום שאין כותבין כתובה. אלא סומכין על תנאי כ"ד ותגבה
לעולם עד שיזיל הכעל שוכר. דגט שמעיד שגירשה הוא מוכיח
שחייב הוא לה כתובה: אי לא. נקט לה: לא גביא. אי משום
דחיישין דלמא הדלא ומפקא כתובה וגביא וימנא אחריתי א"נ
משום דלי צעי אמר פרעתי: לאו
מלפא היא דאמרי. דבמקום שכותבין
שטר כתובה יכול לטעון פרעתי
דאם כן אלמנה מן האירוסין דלף
במקום שכותבין אין כותבין מן
האירוסין: **במאי גביא.** כתובה על
כרחי צעדי מיתת בעל: **לעטון.**
יורש ולומר פרעתי: **במקנתן.** שנקטו
כתובה לארוסה והלא הכל יטענו
פרעתי: **גובה אם הכל.** בין כתובה
של תנאי כ"ד דהיינו מנה לאלמנה
ומאמין לנחלה בין תוספת:
שלא כפז לה. את התוספת:
דיקא נמי. דנכתב לה מיירי:
מאי

מן האירוסין במאי גביא בעדי מיתת בעל לטעון ולימא פרעתי וכי תימא
הכי נמי אם כן מה הועילו חכמים בתקנתן א"ל מר קשישא בריה דרב
חסדא לרב אשי: **ואלמנה** מן האירוסין דאית לה כתובה מנא לן
אלימא מהא דתנן: נתאמרלה או נתגרשה בין מן האירוסין ובין מן
הנישואין גובה את הכל דלמא היכא דכתב לה וכי תימא במאי למימרא
לאפוקי מדרכי אלעזר בן עזריה דאמר ישאל כתב לה אלא על מנת
לכונסה אצטריכא ליה דיקא נמי דקתני גובה את הכל אי אמרת בשלמא
דכתב לה היינו דקא תני גובה את הכל אלא אי אמרת דלא כתב לה
מאי

גובה בכתובתה. והכי פירושא דמתי' לר' יוחנן הוציאה גט אפי' עדי הגט ואע"פ שמודה שכתובה וגט גידה נפרעה
צעדי הגט דכותבין שוכר הוציאה כתובה ואין עמה גט פי' עדי הגט היא אומרת אבד גיטא שהכלו להם עדי הגט והוא אומר
פרעתי ואבד שוכר שעשו לי שלא תגבה שנית נאמן כמגו דלי צעי אמר לא גרשתי וא"ת אם אמר לא גרשתי יתחייב לה שאר
כסות ועונה וי"ל דטעון הטען והודה לו בשערין פטור אף מן השערין דלאיתא בהמניה (נ"ב) דף קה: והא דמנא גריש שני
דיני גיריות (כתובות דף ק:): האשה שאמרה גרשני בעלי מתפרנסת עד כדי כתובהה הסם שמהא אם היה הכעל בפנינו היה מודה לדבריה
אבל אם היה אומר לא גרשתי פטור וא"ת והיני מצי אמר לא גרשתי הא איני מהימנא דלמך רב המינוח א"אשה
שאמרה לבעלה גרשתי נאמנת יס לומר אם תובעת כתובהה או אם יש קטטה בינו לבינה אינה נאמנת כמו במת בעלה דנאמנת
ובזה הענין אינה נאמנת כפ' האשה שהכלה (יבמות דף קטו. קח.) ומן הסכנה ואילך שיראה להביא עדי הגט נפרעת אפי' שיש לו מגו
ואע"פ דבשילהי הכותב (כתובות דף פט: ושם) פריך אי ליכא עדי גירושין במאי גביא ליהמניה כמגו היינו דוקא לר' דלית ליה דר' יוחנן
דלמך הכא דלא אמר כלום אבל לר' יוחנן סיפה כהא קודם הסכנה שאינו נאמן לומר פרעתי לאחר הסכנה נמי יס ליתוס כהא דלא
יועיל מנו שלו ואיירי כולה מתי' אף במקום שכותבין כתובה ואיני נמי מסוק כר' יוחנן ומוקי מתי' אף במקום שכותבין כתובה
וקשה דבפרק גט פשוט (נ"ב) דף קפא: אמר אבי' אבד שוברו של זה יאכל הלה וחדו משמע דסבר דאין כותבין שוכר וא"כ הוציאה גט
ואין עמו כתובה אמאי נפרעת הא כיון דמפסיד כמה שנשאר שטר כתובה גידה כדפירש' לא יפרע עד שמוילא כתובה ויקרעוה ויש
לומר דאבי' קבל דברי רבא דלמך עבד ליה לאיש מלוה ובפרק המקנא (פסות דף י: ושם ד"ה אמר) דמן אמרה שטמאמי שוכרת כתובהה
ופריך בגמ' ש"מ דכותבין שוכר אמר אבי' מני מקרעת דחויא דעלמא הוא כלומר מהכא לא מדוק שגם רבא דלית ליה כותבין שוכר דמי
הסם במקום שאין כותבין כתובה ושמואל דלית ליה אין כותבין שוכר ומוקי הך מתי' פרק הכותב במקום שאין כותבין כתובה מצי
סבר כר' יוחנן דלא אמר כלום והוציאה הגט היינו עדי הגט ואע"פ שמפסיד כגט שנשאר גידה שאם לא היה גידה יכול לומר פעם
אחרת אם יפסיד שוברו לא גרשתי אם אין לה עדי הגט מ"מ היא תאמר בעינא לאנסובי ביה דלית ליה דכתבין ביה גיטא דנן
קרעטו כחיי' דנסמך והוי כמו היכא דלא אפשר דכתבין שוכר כדליתא בשילהי הכותב (כתובות דף פט: ושם) דלמך
ואין עמה גט שך שכתב לה ואין עמה גט היינו עדי הגט לא יפרע דנאמן לומר פרעתי מגו דלא גרשתי ומן הסכנה ואילך
גובה אפילו בלא עדי הגט כדפרישית לר' ורב מוקי הסם מתי' בין במקום שאין כותבין כתובה בין במקום שכותבין כתובה וגביא
מנה מאמין ע"י שטר גט וקרעינן ליה דלא מיהדר ותגבי ביה וכתבין ע"ג גיטא דנן כו' ופליג אבאי' דבסמך ומוספת ע"י כתובה
לגדה עס עדי הגט שלא יאה לו מגו דלא גרשתי ופליג נמי ארבי' יוחנן דלמך לא אמר כלום וגביא צעדי גרשתי גרידא:

אי יאזר דא"ר דף חספא ב'. וא"ת וכי דרך למלא מרגליות מחת חרסי' ומפרש ר"ת דבנקרעית הים אגנים רגשות ונראות חרסין
ותחתיהן נמלאים המרגליות ובהחובל (נ"ב) דף קפא: נמי אמרין לללל במים אדירים והעלית בידך חרס:

אלמנה מן האירוסין במאי גביא. וא"ת אלמנה מן הנישואין ובמקום שאין כותבין כתובה לפרוך במאי גביא אי לא אמרין דלא אמר
כלום דמן האירוסין אין יכול להוכיח דלית לה כתובה ולפרוך מן הנישואין ובמקום שאין כותבין כתובה י"ל דבמקום שאין כותבין
אחי ספיר דאינו נאמן לומר פרעתי כיון דלא נתקנה כתובה בזהו מקום אלא במקום שכותבין בשלמא אי לא נתקנה כתובה אלא
בשכיל תוספת אבל מנה ומאמין אינו נאמן לומר פרעתי להכי מן האירוסין דאין לה תוספת לא תקיט כתובה אבל אי אף משום
מנה ומאמין תקיט לכתוב כתובה דנאמן לומר פרעתי מן האירוסין נמי יאה נאמן לומר פרעתי ויתקט לכתוב כתובה:

מן האירוסין מנא יאה דאית לה בכתובה. ולא מצי למיפסד מהא דתניא פ' מי שמת (נ"ב) דף קהא.) המאמר את האשה בתולה גובה
מאמין כו' דלמא לדחויי נמי דנכתב לה ויפסד אינטיק' ר' יוחנן דקמי' מקום שנהוג להחזיר קדושין כו' ומ"מ אמת הוא לארוסה
יש לה כתובה אפי' לא כתב לה כדמוכא פרק האומר (קדושין דף סה. קה.) דקאמר היא אומרת קדשתי והוא אומר לא קדשתי הוא
מוחר בקרובותיה ואם נתן גט מעלמו כופין אותו וטעון לה כתובה והסם ע"כ לא כתב לה דלי כתב לה היכי מצי למימר לא
קדשתי דאין דרך לכתוב כתובה קודם קדושין וכן מוכח פרק נערה (כתובות דף מד.) וכאן אינו רוצה להוכיח אלא מן גרייתא או
מן משנה ולא מן מיתרלות האמוראים אי נמי הכי קצבי באלמנה מן האירוסין דלא תגבי צעדי מיתת בעל לטעון ולימא פרעתי אבל
בגרובה ולא מן האירוסין פשיטא ליה דלית לה כתובה דגובה בשער גט כמו בגרובה מן הנישואין במקום שאין כותבין וקרעינן הגט
ונכתוב אגביה גיטא דנן כו' ובמקנא דסבר אבי' כרבי יוחנן הטוען כו' דלא אמר כלום אפי' אלמנה מן האירוסין אית לה כתובה:
אטו

מסורת הש"ס

(א) כתובות פס' (ב) יבמות
נב: מסות סא: (ג) (כתובות
פט: (ד) כתובות מו. מ:
פט: (ה) יבמות קנא:
(ו) ועי' חו' יומא יט:
ד"ה מ' אלא:

מוסף רש"י

הוציאה גט ואין עמו
כתובה. קס"ד בלומת
אבד שטר כתובה. גובה
בכתובה. ואינו יכול לטעון
פרעתי והאמר לו שטר
כתובתי וקרעתי, משום
דמתי' כתובה מעשה כ"ד
הוא, ומכא נפקא לן גבי' (מגן)
טוען אחר מעשה
כ"ד לא אמר כלום, מ"ש כל
מעשה כ"ד כמאן דקיע'
שערל דמי (כתובות פח:
פס.). דדלאי. הנהני'
(כתובות כא:) אי לא דלמך
לך לא הית מסוק ארשתי
(יבמות צב.). ואלמנה מן
האירוסין דאית לה
כתובה, כמתי' כ"ד אם לא
כתב לה, מגן אגן וכתובות
פס., גובה את הכל, מנה
מאמין ותוספת (שם טו.).
שלא כתב לה, התוספת,
אלא על מנת לכונסה.
ואם מת האירוסין אין לה
אלא עיקר כתובה (שם פס.).
אלא אי אמרת דלא כתב
לה, ונמתי' כ"ד הוא דגבי'
לאלמנה מנה ומאמין
לנחלה הוא דלית לה, שטר
אין כמן תוספת (שם).

